

Prof. dr. Simon Dolar

Gimnazijo je zaključil v Mariboru leta 1898. Študiral je matematiko in fiziko na dunajski in filozofijo na graški univerzi. Po diplomi leta 1905 je najprej služboval na I. državni gimnaziji v Ljubljani, od leta 1909 do leta 1938 na gimnaziji v Kranju, kjer je bil njen ravnatelj od leta 1932 do leta 1938, nato pa je spet učil v Ljubljani. Profesor S. Dolar je poučeval matematiko, fiziko in propedeutiko na srednjih šolah.

Leta 1914 se je oženil z Mihaelo (Helo) Pučnik, hčerko zelo znanega krojaškega mojstra v Kranju, Konrada Pučnika, ki je delal le eno hišo stran od hiše, v kateri je prebival naš največji pesnik dr. France Prešeren. Dolar je bil stric našemu akademiku profesorju dr. Antonu Peterlinu, saj se je njegov oče, ki je tudi poučeval matematiko in fiziko na gimnaziji v Kranju, poročil s starejšo sestro, Zofijo (Zofko) Pučnik.

Hčerka S. Dolarja, Simona Dolar (Kranj, 1916–1990) je bila profesorica nemščine in je učila na strokovni šoli v Kranju, sin Davorin Dolar (Daro; Kranj 1921–2006 Ljubljana) pa je postal profesor fizikalne kemije na Univerzi v Ljubljani.

Fizik, matematik, filozof, pedagog in kritični pisec dr. Simon Dolar (Hotinja vas pri Mariboru, 26. 10. 1877 – Ljubljana, 24. 7. 1966).

S. Dolar je pisal o problemih moderne filozofije, pedagogike, didaktike, vzgoje in izobraževanja (pouka) ter naravoslovja v številne slovenske časopise in revije; bil je npr. tudi dopisnik Gorenjca. V programih kranjske gimnazije

(Jahresbericht des k. k. Kaiser – Franz – Joseph – Gymnasiums in Krainburg für das Schuljahr 1912, 1915, 1916) je napisal razprave: *Čemu neki fizikalne vaje in kako jih uredimo? Šestero sintetičnih (progresivnih) dokazov kombiniranega Boyle-Mariotte-Gay-Lussacovega zakona in Merske enote fizike*. Pisal je tudi o prenovi učnega načrta pri pouku filozofije na srednjih šolah (1919) in kako dvigniti ljudsko izobrazbo in vzgojo (1921). Strokovno je ocenil Reisnerjev prenovljeni učbenik *Fizika za višje razrede srednjih šol* (1921, kjer so podane tudi osnove astronomije) in Jeranov učbenik *Osnovni pojmi opisne geometrije* (1920) ter nekaj drugih knjig, večinoma filozofske vsebine.

Znanih je več šaljivih zgodbic (dovtipov) o dr. S. Dolarju. • Baje je na kranjski gimnaziji dalj časa krožila naslednja parodija na srbsko narodno pesem Hasanaginico: "Kaj se sveti na hodniku temnem, je to lampa ali je cilinder? Ni to lampa, niti ni cilinder, to je pleša Simona Dolarja." • Pri pouku propedeutike so obravnavali občutke. Prof. Dolar vpraša dijaka: "No, kako bi opisali občutke zadovoljstva, če bi na loteriji zadeli 100 dolarjev?" Presenečen dijak: "Oh, ojej, oprostite, saj imam še enega preveč."

Gl. še splet Knjižnica A. T. Linhart, Radovljica (*Za malo dobre volje, Utrinki iz očetovih spominov*).

Literatura

Wikipedija in SBL 2013, geslo Simon Dolar.

M. Prosen, *Anton Peterlin v slovenski astronomiji*, Jutro, Ljubljana 2008.

Kranj – Zlato Polje, 19. 12. 2016

Marijan Prosen